

การจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี* Inclusive Learning Management of Inclusive learning Schools, Nonthaburi Province

อรรถัย แสงชัย^{1**}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล ตำบลห้วยยา อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาการดำเนินงานการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หรือหัวหน้าวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการเรียนรวม ของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานครบถ้วน ซึ่งในการดำเนินงานนั้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงาน มาก 3 ด้าน คือ การบริหารจัดการงบประมาณ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน และมาตรฐานด้านการบริหาร จัดการเรียนรวม และมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาเรียนรวม การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ เรียนรวม มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน และ การดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS) ซึ่งจากการสัมภาษณ์

*ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาจากบทความที่เคยเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ เเบญจมิตร วิชาการ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 พฤษภาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

**ผู้เขียนหลัก

อีเมล: soy_oratai@hotmail.com

พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมแต่ยังไม่สมบูรณ์ ปัญหาที่พบได้แก่ขาดการประสานงานกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น ๆ นอกกระทรวงศึกษาธิการ ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำประกันคุณภาพภายในให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และขาดการจัดตั้งศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ คำสำคัญการจัดการเรียนรวม โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม

Abstract

This research aimed to investigate the inclusive learning management performance of the inclusive learning schools in Nonthaburi Province. The sample used in this study included directors, deputy directors, academic affairs administration groups or heads of academic affairs, teachers and special education teachers from the inclusive learning schools in Nonthaburi Province numbering 196 people. The tools used in this research were questionnaires about the inclusive learning schools management performance of the inclusive learning schools in Nonthaburi Province in form of 3-rating scale. The data were analyzed through frequency, percentage, mean and standard deviation. The non-structure interview form were analyzed through content analysis. The findings were as follows: according to the inclusive learning management performance of the inclusive learning schools in Nonthaburi Province, the overall respondents agreed that the performance was at moderate level. When considering each aspect, it revealed that there were 3 aspects with high-level performance, such as budget management, learner's quality standard and inclusive learning management standard and there were 6 aspects with moderate-level performance, namely preparation for the inclusive learning management quality development project, school internal quality assurance, inclusive learning management structure design, learning society creation standard, learning and teaching management standard and Student Support Services (SSS) performance. Anyway, the results of interviews showed that the schools performed the duty inclusive learning management but it was not complete. The problems found were that lack of coordination with other networks or agencies outside Ministry of Education, the teachers still lacked knowledge and understanding about internal quality assurance preparation for children with special need and lack of Student Support Services (SSS) establishment.

Keywords

Inclusive Learning Management, Inclusive Learning Schools

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเด็กด้อยโอกาส เด็กในชนบท หรือแม้กระทั่งเด็กพิการ รัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กกลุ่มนี้ให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ซึ่งต้องตระหนักถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่ทุกคนควรจะได้รับโอกาสทางการศึกษาทัดเทียมกัน กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และได้ประกาศต่อสาธารณชนทั่วไปว่า "คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน" (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555, 4) เพื่อเอื้ออำนวยให้เด็กพิการสามารถเข้ารับบริการการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับเด็กปกติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายที่จะพัฒนาโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมให้เป็นโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม กระจายในทุกสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อรองรับนักเรียนพิการทุกคนให้ได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน และได้มีโอกาสเรียนรวมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนใกล้บ้าน โดยคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมที่เป็นศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services : SSS)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการพบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องของเด็กพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาไม่ทั่วถึง โดยโรงเรียนส่วนใหญ่จะรับเฉพาะเด็กที่มีความพิการระดับน้อยถึงปานกลางเท่านั้น ส่วนเด็กพิการระดับมากยังไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนทั่วไปได้ (สมศักดิ์ ปาโพร, 2557, 2) เป็นผลให้เด็กพิการขาดสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับการสรุปผลโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วมและเรียนรวม ในปี พ.ศ. 2557 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษพบว่า การดำเนินงานยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาในเรื่อง การปฏิเสธการรับเด็กพิการเข้าเรียน การจัดจ้างพี่เลี้ยงเด็กพิการ การจัดการเรื่องครูผู้สอนในโครงการห้องเรียนคู่ขนาน และการบริหารจัดการงบประมาณ (ภายใต้กรอบการดำเนินงาน) (พะโยม ชินวงศ์, 2558) และยังพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กพิการขาดโอกาสทางการศึกษา คือ เด็กมีปัญหาในเรื่องความประพฤติจนไม่สามารถเรียนกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้ ผู้ปกครองไม่สนใจหรือคิดว่าการศึกษาไม่มีประโยชน์สำหรับเด็กพิการ ไม่มีโรงเรียนที่รับสอนเด็กพิการอยู่ใกล้บ้าน โรงเรียนขาดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการ ขาดทุนทรัพย์ในการเรียน และเด็กมีความพิการขั้นรุนแรงไม่สามารถเรียนได้ (กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2556, 41) ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จำนวน 10 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความกังวลต่อการมีเด็กพิการในการดูแลเนื่องจากไม่มั่นใจในเรื่องของการคัดกรอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลให้แก่เด็กพิการ จึงอยากสะท้อนให้เห็นว่า ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการควรมีการพัฒนาบุคลากรครู และการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เพื่อรองรับเด็กพิการทุกคนให้ได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคซึ่งมาตรฐานของการเรียนรวม จะใช้มาตรฐานการเรียนรวม เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปี พ.ศ. 2555 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555,

7-23) ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน (2) มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน (3) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และ (4) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, 18-19) คือ (1) การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม (2) การกำหนดโครงสร้าง การบริหารจัดการเรียนรวม (3) การดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (4) การประกันคุณภาพ ภายใน และ (5) การบริหารจัดการงบประมาณรวมการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมทั้งหมด 9 ด้าน

โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมในจังหวัดนนทบุรี มี 8 โรงเรียน คือ (1) โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (2) โรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต (3) โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ (4) โรงเรียนชุมชนวัดบางโค (5) โรงเรียน วัดคลองขุนศรี (6) โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ (7) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย และ (8) โรงเรียนปากเกร็ด มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ รับเด็กเข้ารับการศึกษโดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องของเด็ก หรือคัดแยกเด็กที่ด้อยกว่าเด็กส่วนใหญ่ออกจากชั้นเรียน แต่จะใช้การบริหารจัดการและวิธีการในการให้เด็ก เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการตามความต้องการจำเป็นอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล และจัดการศึกษา แบบเรียนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้ง 9 ด้าน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด แต่ผลการสรุปโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวมและเรียนรวม ในปี พ.ศ. 2557 พบว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการบางโรงเรียนยังขาดมาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มาตรฐาน ที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรวม และมาตรฐานที่ 9 การบริหารจัดการงบประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรวม จากเหตุผลดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักวิชาการศึกษาพิเศษ และเป็นส่วนหนึ่งที่มีหน้าที่ดูแลเด็กพิการในจังหวัดนนทบุรี จึงมีความสนใจศึกษาว่า โรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน การจัดการเรียนรวม ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วยผู้อำนวยการ จำนวน 8 คน รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการหรือหัวหน้าวิชาการ จำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 164 คน และครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 16 คน ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 196 คน ในปีการศึกษา 2558 โดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบสอบถาม การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี ที่ผ่านการทดลองแล้วไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .960 เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การดำเนินงานตามการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี โดยรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้อที่มีการดำเนินงานในระดับปานกลางและจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า นักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องได้รับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ทุกคน แต่ครูยังเห็นว่าการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นการเพิ่มภาระงานของครูผู้สอน

2. มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน

โดยรวมและรายข้อ มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.34 และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า ครูผู้สอน มีการจัดทำสื่อ และพยายามหากิจกรรมที่หลากหลายมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และครูผู้สอนยังมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกปี แต่มีการนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในโรงเรียนเท่านั้น

3. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการเรียนรวม

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 4 ข้อที่มีการดำเนินงานในระดับปานกลางและจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า ผู้อำนวยการบริหารจัดการเรียนรวมตามโครงสร้าง SEAT (Student: นักเรียนพิการ Environment: สภาพแวดล้อม Activity: กิจกรรมการเรียนการสอน ภายในและภายนอกห้องเรียน Tool: เครื่องมือตามกฎกระทรวง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก)

4. มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานในระดับ ปานกลางและจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรวม ครูผู้สอนมีการใช้แหล่งเรียนรู้มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่าย ยังทำได้น้อย

5. การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้อ ที่มีการดำเนินงานในระดับ ปานกลาง และจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า ผู้อำนวยการ ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน ได้มีการประชุมเพื่อวางแผนจัดทำโครงการ การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมร่วมกัน และได้ดำเนินกิจกรรม ตามแผน / โครงการที่วางไว้

6. การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวม

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 1 ข้อที่มีการดำเนินงานในระดับปานกลางและจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่าโรงเรียนมีการประชุม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง ผู้รับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ในโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวม มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน และโรงเรียนได้ประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายสหวิชาชีพ และเครือข่าย อื่น ๆ แต่ยังไม่มากนัก

7. การดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS)

โดยรวมและรายข้อ มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.14 และจากการ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า โรงเรียน ยังไม่มีการจัดห้องบริการศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ เนื่องจากความจำกัดในด้านอาคารสถานที่

8. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

โดยรวม มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 1 ข้อที่มีการดำเนินงานในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่ม บริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในของเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามตัวชี้วัดของเด็กนักเรียนปกติ รวมถึงได้นำตัวชี้วัดของศูนย์การศึกษา พิเศษมาดำเนินการประกันคุณภาพภายในร่วมด้วย แต่ยังไม่ทำตามมาตรฐานที่กำหนด

9. การบริหารจัดการงบประมาณ

โดยรวมและรายชื่อ มีการดำเนินงานในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.60 และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการศึกษาเรียนรวมทุกปี แต่งบประมาณมีจำนวนน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

1. **มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน** พบว่า โดยรวมและรายประเด็น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสรุปโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวมและเรียนรวม ในปี 2557 ระดับประเทศ พบว่า การดำเนินงานในมาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน มีผลการดำเนินงานที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเหมือนกัน โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านทักษะและความสามารถ จนไม่สามารถจัดหลักสูตรเดียวให้เหมาะกับทุกคนได้ ครูจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นไปตามคู่มือปฏิบัติงานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2553, 6) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติสิทธิ์ ปฐมกาลบุตร (2548) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมให้เด็ก ออทิสติกในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมให้เด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเตรียมหลักสูตรและแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินและรูปแบบการสอนของครู

2. **การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวม** พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ในโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวม โดยมีการดำเนินงานในระดับมาก และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำงานร่วมกับเครือข่ายร่วมกับสหวิชาชีพและเครือข่ายอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรวม ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำงานร่วมกับเครือข่ายร่วมกับ สหวิชาชีพและเครือข่ายอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรวมนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประสานงานกับหน่วยงานหรือเครือข่ายอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรวมที่เป็นหน่วยงานภายนอกของ

กระทรวงศึกษาธิการ มีความยุ่งยาก และใช้เวลานาน ส่งผลให้การทำงานร่วมกับเครือข่ายและสหวิชาชีพ ยังทำได้ไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย (2553, 10-11) ได้กล่าวถึง ปัญหาในการติดต่อประสานงาน ดังต่อไปนี้ (1) ให้ข้อมูลล่าช้าเกินไป (2) การรับ - ส่งข้อมูลผิดพลาด (3) เพิกเฉย และหลงลืม และ (4) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ภูากาบขาว (2553) ได้ทำการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน เรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ควรสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่าย แหล่งบริการและระบบการคัดกรองแบบมีส่วนร่วม จากทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ครอบครัวยุติธรรม จัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3. การดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS) พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ให้บริการด้านสื่อ บริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเครือข่าย เพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ มาใช้บริการ ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเครือข่าย เพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ มาใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนยังไม่มีการจัดห้องบริการศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านอาคาร สถานที่ จึงส่งผลต่อการการดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษที่จะต้องอำนวยความสะดวก ให้บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่โรงเรียนเครือข่าย ในพื้นที่ที่จัดการศึกษาเรียนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 4) ที่กำหนดให้ สถานศึกษาในทุกสังกัด จัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุน การเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา ที่คนพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ภูากาบขาว (2553) ได้พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน เรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดของเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ตามกรอบโครงสร้างชีวิต ที่มุ่งจะก่อให้เกิด ผลสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ อาทิ มุ่งมั่นในการบริหารจัดการ มีระบบการคัดกรอง มีการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีการเตรียมความพร้อมของเด็กและส่งต่อเข้าเรียน มุ่งวางแผน วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม และจัดตั้งศูนย์ ประสานงาน กำหนดมาตรฐาน ติดตาม กำกับและประเมินผล ระดมสรรพกำลังความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินงาน

สรุป

จากการดำเนินการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า มีการดำเนินการในระดับปานกลาง และมีปัญหาที่จะต้องทำการพัฒนา การดำเนินงานของศูนย์บริการ ทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS) ซึ่งมีข้อจำกัดด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนขาดครู การศึกษาพิเศษที่จบเฉพาะทาง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือเครือข่าย และการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ การเร่งดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS) เพื่อให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่โรงเรียนเครือข่าย และควรสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการให้มากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันกับสหวิชาชีพ อีกทั้งผู้อำนวยการและครู ควรได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษสำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมแต่ละโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถนำไปพัฒนาการดำเนินการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม และควรมีการศึกษาการบริหารการเรียนรวมในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในเรื่องของการบริหารการเรียนรวมอย่างลึกซึ้งและชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551.**

กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2556). **รายงานฉบับสมบูรณ์ สถานการณ์คนพิการในสังคมไทย: การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความพิการและคุณภาพของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2550.** นนทบุรี: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ.

เนติสิทธ์ ปฐมกาลบุตร. (2548). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมให้เด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2553). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนรวม จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พะโยม ชินวงศ์. (2558). **เอกสารประกอบการอบรมเรื่องโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวมและเรียนรวม.** กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม งานวิชาการ. (2553). **คู่มือปฏิบัติงานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สมศักดิ์ ปาไพร. (2557). **รายงานผลการปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการ.** นครนายก: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **มาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปี พ.ศ. 2555.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **แบบประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ร่วมและเรียนรวม**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เรื่อง การทำงานกับนักศึกษาพิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.